

ELŐTERJESZTÉS

Budapest Főváros IV. Kerület Újpest Önkormányzatának

2020. október 29-i Képviselő-testületi ülésére

Előterjesztő: Szabó Balázs

Tárgy: Márai Sándor szobrának felállítása Újpesten

Tisztelt Képviselő-testület!

Idén tavasszal merült fel az ötlet, hogy magánadományozók szobrot állítanának Újpesten Márai Sándor (1900-1989) tiszteletére, a Kossuth-díjas író születésének 120. évében. A nemes kezdeményezésbe én magam is becsatlakoztam és az ötletet felkarolva előterjesztést tettem a Közművelődési és Oktatási Bizottság felé, ahol kértem az önkormányzat támogatását az ügyben. A Bizottság a 2020. július 14-i ülésén az előterjesztést megtárgyalta és 36/2020 (VII.14) számú KOB határozatával, 16 igen szavazat mellett **egyhangúlag támogatta**, ezzel hozzájárult a szobor felállításához szükséges előkészületek megkezdéséhez.

Ezt követően a helyszín kiválasztására egy informális munkacsoport alakult az önkormányzat munkatársaiból. A helyszín kiválasztása során több lehetséges közterület is felmerült (így pl. az Aschner Lipót tér, a Homoktövis park, a Tanoda tér és a Szent Imre utca egyik tere), végül a választás a Szent László tér északi csücskében található zöldfelületre esett, több gyakorlati szempont miatt is.

A szoborállításhoz nélkülözhetetlen szakvélemény elkészítéséhez Újpest Önkormányzata a MANK Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft-t és annak szakértőit kérte fel. 2020. szeptember 24-én sor került a műalkotás megtekintésére és szakmai bírálatára, majd pedig a fenti helyszínek bejárására. A szakvéleménynek 30 napon belül kellett volna elkészülnie, de a MANK munkatársait is érintő koronavírus fertőzés és az elrendelt kényszerű szabadságolások miatt ez jelen testületi ülésig nem történt meg; ugyanakkor a MANK munkatársai és a bírálóbizottság tagjai szóban biztosítottak arról, hogy a műalkotást változtatás nélkül támogatják, a helyszínek közül pedig ők is a Szent László teret javasolják elfogadásra.

Október folyamán megindultak a helyszín előkészítését célzó munkálatok és tervezések. Az alkotóművész jelenlétében sor került a helyszín ismételt bejárására és a leendő térköburkolatok kiválasztására. A szobor talapzatának és közvetlen környezetének kialakítását az Újpesti Városgondnokság Kft fogja elvégezni. A szobor mellett 6 db köztéri szék is telepítésre kerül. A szobor ünnepélyes avatását 2020 novemberében, egy hétfői napon szeretnénk megrendezni.

Márai Sándornak a világon mindössze két helyen található köztéri szobra: szülővárosában, Kassán egészalakos szobor formájában tisztelegtek előtte még 2004-ben, míg Budapest I. kerületében a Mikó utcában – ahol 1928 és 1948 között élt – mellszobra található 2000 óta. 2006-ban, emigrációja egyik színhelyén, az olaszországi Salerno tengerparti sétányán is szobrot emeltek a tiszteletére, ám az alkotást később ellopták és azt mindmáig nem pótolták.

A Kárpát-medencében található említett két szobron kívül emléktáblát helyeztek el szülőházán, Kassán, Mikó utcai házában falán a Krisztinavárosban, utolsó magyarországi lakhelyén, a II. kerületi Rómer Flóris utcában, valamint Esztergomban és emigrációjának másik helyén, Nápolyban.

Néhány szó az alkotóról: Kocsis Miklós szobrászművész 1957 július 28-án született Tokajban. 1976 és 1980 között elvégezte az egri Tanárképző Főiskola matematika-rajz szakát. 1983 és 1990 között a Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatója, mestere Vigh Tamás volt. 1987 és 1990 között tanított a Kaffka Margit

Gimnáziumban. 1990-től a Magyar Képzőművészeti Főiskolán Segesdi György tanársegédje. Kocsis Miklós műveinek zöme kiállítótermi közegben, belső térben bemutatásra szánt, a megszokott terminológiával kispasztikának nevezett kompozíció. Kültéri szobrai közül kiemelkedik a tokaji II. világháborús emlékmű (1990) és a győri Kócsiga névre hallgató gránit díszkút, valamint ugyancsak Győrben a három folyót (Duna, Rába, Rábca) szimbolizáló Hullámok elnevezésű szökőkút.

Indoklás

Márai Sándor a 20. századi magyar írók sorában kiemelkedő helyet foglal el. Születésének 120. évfordulóját méltatlanul hallgatta el a jelenlegi kultúrpolitikai kurzus. Márai a magyar polgárság és a klasszikus polgári eszmény képviselőjeként jelentős életművet és irodalmi hagyatékot hagyott maga után, művei és az abban megfogalmazott gondolatai univerzálisak és időtállóak. Megtiszteltetés Újpest számára, hogy a szobor alkotója és adományozói – újpesti kötődésük révén – városunkban szeretnék felállítani ezt a szobrot. Mindezek miatt meggyőződésem, hogy a felállítandó Márai-szobor jelentős esztétikai értéket is képvisel, ezért támogatható egy róla készült és neki emléket állító szobor felállítása Újpesten.

A vonatkozó jogszabály alapján a szobor felállításához az önkormányzat képviselő-testületének döntése szükséges.

Irányadó jogszabály

A köztéri műalkotásokra vonatkozóan a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény 109. §-a az irányadó jogszabály:

(1) Művészeti alkotás közterületen, valamint önkormányzati tulajdonú épületen való elhelyezéséről, áthelyezéséről, lebontásáról a település önkormányzatának képviselőtestülete, Budapesten fővárosi tulajdonú közterület vagy épület esetében a fővárosi önkormányzat közgyűlése, a kerületi önkormányzat tulajdonában álló közterület vagy épület esetében a kerületi önkormányzat képviselőtestülete dönt, és gondoskodik azok fenntartásáról és felújításáról.

(2) A döntéshez a műalkotás művészi értékére vonatkozó szakvéleményt kell beszerezni.

(3) Nem önkormányzati tulajdonú épületen lévő művészeti alkotásokat az illetékes önkormányzat képviselő testülete – szakvélemény kikérésével – védeni köteles, új elhelyezés esetén véleményezési joga van.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 42. § 8. pontja szerint közterület elnevezése, köztéri szobor, műalkotás állítása a képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át.

Határozati javaslat

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzatának Képviselő-testülete Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 42. § 8. pontjában biztosított jogkörében eljárva az alábbiak szerint dönt:

- 1. Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzatának Képviselő-testülete egyetért azzal, hogy Kocsis László szobrászművész által, Mária Sándorról készített fejszobor közterületen történő felállításával.**
- 2. A Képviselő-testület a szobor helyéül a Budapest IV. Szent László tér (73316 hrsz.) északi határvonalánál, a Szent László tér 13. címen található lakóépület előtti zöldterületet jelöli ki.**
- 3. A Képviselő-testület felhatalmazza a Polgármestert a fejszobor, mint államháztartáson kívülről érkezett adomány átvételére, az erre vonatkozó megállapodás megkötésére, azzal, hogy a magánadományozó nyilatkozik az elkészült mű Önkormányzat részére történő tulajdonba adásáról, és a szerzői jogi kérdésekről is.**

4. A Képviselő-testület 101.700 Ft + ÁFA összegben kötelezettséget vállal a bíráló díjára, melynek forrása az Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata és intézményei 2020. évi összevont költségvetéséről és végrehajtás szabályairól szóló 7/2020. (II.28) önkormányzati rendelet 6. sz. mellékletének C/5. „Szobor és emléktábla állítása” elnevezésű sora, továbbá kötelezettséget vállal az alkotás létesítése, felállítása, környezetének előkészítése és rendezése terhére 1.870.847 Ft + ÁFA összegben, melynek forrása a fent hivatkozott önkormányzati rendelet 4. sz. mellékletének B/4. „Parkfelújítás, fasor rehabilitáció” elnevezésű sora.
5. A Képviselő-testület felkéri a polgármester útján a kultúráért felelős alpolgármestert, hogy a szobor ünnepélyes felavatására az ünnepséget szervezze meg.

Felelős: polgármester

Határidő: azonnal

Újpest, 2020. október 29.

Szabó Balázs
önkormányzati képviselő